

Kunagi ammu, enne seda kui poisid tapeti ja kui hobuseid oli rohkem kui autosid, enne seda kui teenrid kadusid ja Upleigh's ja Beechwoodis aeti läbi üksnes koka ja teenijaga, oli Sheringhamidel olnud mitte lihtsalt neli hobust nende oma tallis, vaid ka hobune, keda võib nimetada „päris hobuseks”, võidusõidu-hobuseks, puhastverd hobuseks. Tema nimi oli Fandango. Ta oli Newbury lähedal tallis. Ta polnud kunagi võitnud keda kuraditki. See oli aga perekonna enesele lubatud lõbu, nende lootus leida Lõuna-Inglismaa võidusõiduradadel kuulsust ja au. Kokkulepe oli, et mampsile ja papsile – ehk tuntud Pauli veidras keeles ka kui „eellastele” – kuulusid pea ja keha, temale, Dickile ja Freddyle igapähele aga üks jalg.

„Aga neljas jalg?”

„Ah neljas jalg. Selles oli alati küsimus.”

Enamiku ajast oli see lihtsalt nimi, mitte kunagi nähtud, kuid kulukalt majutatud ja treenitud nimi. See oli maha müüdnud 1915. aastal – kui ka Paul oli olnud viieteistkümnene. „Enne kui sina välja ilmusid, Jay.” Kuid ükskord ammu, ühel varasel juunikuul hommikul, olid nad kõik läinud kummalisele ja hullumeelsele retkele lihtsalt selleks, et kõigest vaadata teda, et kõigest vaadata nende hobust Fandangot, kui temaga üle tasandike galopeeriti.

Kõigest selleks, et seista piirde ääres ja vaadata, kuidas Fandango koos teiste hobustega nende poole mündistas ja siis mööda sööstis. Tema ja mamps ja paps ja Dick ja Freddy. Ja – kes teab? – veel keegi viirastuslik asjahuviline, kellele tegelikult kuulus neljas jalg.

Tema käsi oli Jane'i jalal.

See oli ainus kord, kui mehe silmad olid tema teada pisutki uduseks tõmbunud. Ja tal oli selge, terav kujutlus (ta nägi kõike selgelt ja teravalt veel siiski, kui ta oli üheksakümnene), et ta oleks võinud mehega koos minna – võiks ikka veel kuidagi imekombel temaga, ainult temaga koos minna –, et seista piirde ääres ja vaadata, kuidas Fandango pori ja kastet üles paisates mööda tuhiseb. Ta ei olnud kunagi midagi niisugust näinud, aga ta suutis seda kujutleda, selgesti kujutleda. Päike alles tõuseb, punane ketas halli tasandiku kohal, õhk ikka veel karge ja külm, kui Paul jagab ehk temaga hõbekorgiga plasku sisu ning krabab teda mitte eriti vargsi tagumikust.

Ent nüüd ta jälgis, kuidas Paul liikus paljana, ainult hõbedane pitsatsõrmus sõrmes, läbi päikeselise toa. Hilisemas elus ei kipunud ta varmalt või üldse kasutama mehe kohta sõna „täkk”. Aga niisugune see mees oli. Ta oli kakskümmend kolm ja Jane kakskümmend kaks. Ja Paul oli isegi see, kelle kohta võis öelda puhastverd, kuigi siis polnud Jane'il veel seda sõna rohkem, kui tal oli sõna „täkk”. Tal ei olnud veel miljonit sõna. Puhastverd, kuna temasuguste puhul lugesid „tõug” ja „päritolu”. Polnud tähtis, mis oli tegelik eesmärk.

Oli 1924. aasta märts. See ei olnud juuni, aga see päev oli nagu juunipäev. Ja ilmselt oli lõunaajast juba natuke möödas. Aken paisati lahti ja mees kõndis alasti läbi päikest täis toa niisama muretult nagu ükskõik milline alasti loom. See oli tema tuba, eks ole? Ta võis teha selles, mida tahtis. Ilmselgelt võis. Ja Jane ei olnud kunagi enne seal olnud ega sattunud sinna ka uuesti.

Ja tema oli ka paljas.

30. märts 1924. Kunagi ammu. Aknavõre varjud libisesid üle mehe nagu lehestik. Võtnud tualettlaualt portsigari, välgumihkli ja väikese hõbedase tuhatoosi, ta pöördus ning seal, tumedate karvade pesas ja üleni päikesevalgusest üle ujutatud, olid tema riist ja kerad, pelgalt lõdvad ja veel kleepuvad ripatsid. Jane võis neid vaadata, kui see talle meeldis, mehel ei olnud selle vastu midagi.

Kuid tema võis vaadata ka tüdrukut. Too oli alasti siruli, kõrvades ainult paar – ta ainus paar – väga odavaid kõrvarõngaid. Ta ei olnud lina endale peale tõmmanud. Ta oli isegi käed kukla taha kokku pannud, et meest paremini vaadata. Aga mees võis vaadata teda. Silmadega õgida. See oli väljend, mis talle pähe tuli. Väljendid olid hakanud talle pähe tulema. Silmadega õgida.

Väljas sirutus laiali ka kogu ereda rohelusega võõratud Berkshire, kajamas linnulaulust ja õnnistatud juuniilmaga märtsikuus.

Paul jälgis ikka veel hobuseid. See tähendab, et ta raiskas ikka veel nende peale raha. See oli tema viis kokku hoida, raisata raha. Peaaegu kaheksa aastat oli tal teoreetiliselt kolme inimese raha. Ta ütles selle kohta „sõjasaak”. Aga ta kavatses näidata, et saab hakkama ilma selleta. Ja see, mida nad olid kahekesi teinud peaaegu seitse aastat, ei olnud läinud neile maksma absoluutselt mitte

midagi, nagu ta mõnikord Jane'ile meelde tuletas. Peale salatsemise, riskimise, kavaldamise ja vastastikuse võime selles osav olla.

Midagi niisugust ei olnud nad aga kunagi teinud. Jane ei olnud kunagi varem olnud selles voodis – see oli üheinimesevoodi, kuid ruumikas. Või selles toas või selles majas. Kui see ei maksnud midagi, siis oli see suurim kingitus.

Kuigi, kui see ei maksnud midagi, võis ta mehele alati meelde tuletada, et kuidas oli siis lugu nende kordadega, kui mees oli andnud talle kuuepenniseid? Või olid need isegi kolmepennised? Kui kõik alles algas, enne kui see läks – kas see oli õige sõna? – tõsiseks. Ta ei julgenud seda talle aga kunagi meelde tuletada. Ja igal juhul mitte nüüd. Või paisata talle näkku sõna „tõsine”.

Mees istus tema kõrvale voodile. Ta libistas käega üle ta kõhu otsekui nähtamatut tolmu ära pühkides. Siis paigutas ta sinna välgumihkli ja tuhatoosi, jättes portsigari enda kätte. Ta võttis portsigarist kaks sigaretti ja pistis ühe tüdruku enda pakutud torus huulte vahele. Jane ei olnud käsi kukla tagant ära võtnud. Mees läitis tüdruku sigareti, siis enda oma. Siis võttis ta portsigari ja välgumihkli, asetaski need öökapile ning sirutas end tüdruku kõrvale, tuhatoos ikka veel poolel teel tema naba ja selle vahel, mida ta tookord õnnelikult ja häbenemata tema vituks oleks nimetanud.

Munn, kerad, vitt. Need olid mõned lihtsad, põhilised väljendid.

Oli 30. märts. Oli pühapäev. Oli päev, mida tunti emade-pühana.

„Noo, sul on ikka selleks hunnitu ilm, Jane,” oli härra Niven öelnud, kui Jane värske kohvi ja röstsaiatõi.

„Jah, härra,” oli ta vastanud ja mõelnud, mida õieti oli mees tema puhul „sellega” silmas pidanud.

„Tõeliselt hunnitu ilm.” Nagu see oleks midagi, mille ta on suuremeelselt hankinud. Ja siis proua Nivenile: „Tead, kui keegi oleks meile öelnud, et tuleb niisugune ilm, oleksime sama hästi võinud kõik ka piknikukorvid pakkida. Piknik – jõekaldal.”

Ta ütles seda igatsevalt ja ometi innukalt, nii et kui Jane röstsaiaresti lauale pani, mõtles ta korraks, et plaan võiski olla muutunud ning temalt ja Millylt võidakse nõuda piknikukorvi pakkimist. Kus tahes see korv oli ja mida tahes nad oleksid pidanud nii hoolimatult lühikese etteteatamisega sinna panema. Eriti kui see oli *nende* päev.

Ja siis oli proua Niven öelnud: „Praegu on märts, Godfrey,” ja heitnud akna poole umbuskliku pilgu.

Noh, ta oli eksinud. Ilm oli läinud üha ilusamaks.

Ja igal juhul oli Nivenitel olemas plaan, mille peale sai ilm üksnes naeratada. Nad pidid sõitma Henleysse kohtuma Hobdayde ja Sheringhamidega. Arvestades nende ühist kitsikust – mida tuli küll ette ainult korra aastas ja ainult päeva üheks osaks –, pidid nad kõik kohtuma lõunasöögiks Henleys ja tulema nii toime selle ajutise tülinaga, et neil ei olnud teenijaid.

See oli Hobdayde mõte – või kutse. Paul Sheringham pidi juba kahe nädala pärast abielluma Emma Hobdayga. Nii olidki Hobdayd teinud Sheringhamidele ettepaneku koos lõunat süüa: see oleks

võimalus eelseisva sündmuse terviseks juua, sellest rääkida ning ka lahendus emadepüha praktilistele probleemidele. Ja siis, kuna Nivenid olid Sheringhamide head sõbrad ja naabrid ning oleksid austatud külalised pulmas (ja neil oleksid samad raskused), olid Nivenid ka „kaasa tõmmatud” – nagu härra Niven oli seda nimetanud, kui ta Jane’ile kõigepealt sellest asjakorraldusest teada oli andnud.

See kõik oli teinud Jane’ile selgeks ühe asja, mida ta juba teadis. Ükskõik mille muuga Paul Sheringham veel abiellus, igitahes abiellus ta rahaga. Võib-olla ta pidi seda tegema, arvestades seda, kuidas ta enda oma kulutas. Hobdayd pidid kahe nädala pärast maksma suurejoonelise pulma eest – ning kas tõesti oli vaja tähistada eelseisvat tähistamist? Ainult siis, kui sul rahast puudust ei olnud. See ei pruukinud nõuda midagi vähemat kui šampanjat. Kui härra Niven oli piknikukorvi maininud, oli ta võib-olla mõelnud, mil määral ta saab loota Hobdayde heldusele ning kui palju võib sel päeval tema oma taskust tulla.

Jane’ile aga meeldis see, et Hobdaydel oli ohtralt raha. Temaga ei olnud sel mingit pistmist, aga see meeldis talle. Talle meeldis see, et Emma Hobday võis olla tehtud viienaelastest rahatähtedest, talle meeldis see või pigem teda lohutas see, et abielu võis olla keerukas viis „sõjasaagi” saamiseks. Teda vaevasid kõik teised asjad, mida see võis kaasa tuua – isegi siis, kui härra Niven „kaasatõmbamist” selgitas.

Ja kas härra Paul ja preili Hobday ise ka peoga liituvad? Jane ei saanud seda tegelikult otse küsida, kuigi selle teadasaamine oli talle ülimalt tähtis. Aga härra Niven talle ise seda informatsiooni ei andnud.

„Kas sa mainiksid seda asjakorraldust ka Millyle? See ei pruugiks muidugi kuidagi mõjutada ... teie oma asjakorraldusi.”

Tal ei olnud kuigi sageli juhust midagi säärast öelda.

„Muidugi, härra.”

„Pilgar Henleys, Jane. Hõimude kohtumine. Loodetavasti on meil ka sobilik ilm.”

Jane ei olnud päris kindel, mida „pilgar” tähendab, kuigi tal oli tunne, et ta oli seda sõna kusagil lugenud. Aga selle kõla andis aimu millestki lõbusast.

„Ma loodan ka, härra.”

Ja nüüd oli neil ilmselgelt sobilik ilm ning härra Niven hakkas oma varasematest kahtlustest hoolimata tõesti üsna lõbusaks minema. Ta kavatses ise autot juhtida. Ta oli juba teatanud, et nad võivad sama hästi õige varsti minema hakata, nii et nad võivad „ringi looselda” ja säärast kaunist hommikut ära kasutada. Nähtavasti ei kavatsenud ta läbi minna garaazist Alfi juurest, kes võis – õige rahasumma eest – usutavaks autojuhiks saada. Igal juhul meeldis härra Nivenile autot juhtida, nagu Jane oli viimaste aastate jooksul tähele pannud. Ta eelistas autojuhtimise mõnu isegi väarikusele, mida pakkus enda sõidutada laskmine. See andis talle poisilikku hoogu. Ja nagu ta alati kõigi oma suurstlemisest kurtmiseni ulatuvate eri intonatsioonidega ütles, on ajad muutumas.

Lõpuks oleksid Nivenid ju ammusel ajal Sheringhamidega pühapäeval jumalateenistusel kohtunud.

„Hõimud” olid vihjanud millelegi palavale ja õues toimuvale. Jane teadis, et jutt käis George’i hotellist Henleys. Piknikku ei pidanud tulema. Ja et oli alles märts, oleks see võinud vabalt olla kurjade tormituulte või isegi lumega päev. Kuid see hommik oli nagu suvehommik. Ja proua Niven tõusis lauast, et minna üla-korrusele ja ennast valmis seada.

Jane ei saanud küsida isegi nüüd, kui härra Niven oli sobivalt ükski: „Kas preili Hobday ja ...?” Isegi kui see kõlas nagu teenija tühipaljas uudishimu. Kas lähenevad pulmad ei olnud siis ainus praegune jututeema? Ja ta ei saanud kindlasti küsida: „Kui ei, siis milliseid teisi eraldi asjakorraldusi võivad nad kahekesi silmas pidada?”

Jane arvas, et kui tema oleks kihlatud paari üks pool – või vähemalt Paul Sheringhami pool –, ei tahaks ta küll osaleda kaks nädalat enne pulmi mingil pilgaril Henleys, et vanem põlvkond teda sussutaks (selleks oleks Paul nimetanud – Jane nägi vaimusilmas, kuidas ta räägib, suits suus ja silmi pööritades – „kolme kuradima eellast korraga”).

Aga kui Jane edasist informatsiooni ei saanud, jäi talle igal juhul probleem, mis oli sel päeval eriomaselt tema oma, nagu härra Niven teadis, ja nimelt, mida sellega päevaga teha. Täna oli see valusalt eriomane. Imeilusast ilmast ei olnud tingimata abi. Tundus, et see tegi ainult – kui aega oli kaks nädalat – varju tumedamaks.

Ta kavatses öelda härra Nivenile õige hetke saabumisel, et kui härral – kui härral ja proua Nivenil – midagi selle vastu ei ole, ei pruugi ta kuhugi „minna”. Ta võib jääda lihtsalt siia Beechwoodi

ja lugeda raamatut, kui see sobiks – „oma raamatut”, nagu ta seda võib öelda, kuigi see kuulus härra Nivenile. Ta võib lihtsalt kusagil aias päikese käes istuda.

Ta teadis, et härra Niven võis niisuguse süütu ettepaneku üksnes heaks kiita. Ta võis isegi mõelda, et see oli üsna meeldiv kujutlus. Ja muidugi tähendaks see, et Jane oleks valmis kohe oma kohustuste juurde asuma, mil iganes nad tagasi tulevad. Ta võiks leida köögis midagi süüa. Milly võiks enne lahkumist talle isegi ühe võileiva teha. Ta võiks omaenda „piknikut” pidada.

Ja see oleks isegi võinud niimoodi juhtuda. Pink päikesekella kõrval aiasopis. Metsmesilased, kelle ilm oli ära petnud. Magnoolia, mis oli juba õisi täis. Oma raamat tal süles. Ta teadis, mis raamat see oleks.

Niisiis – ta pakuks selle mõtte härra Nivenile välja.

Aga siis oli helisenud telefon ja – kuna tegu oli ühega tema arvutetest kohustustest – ta oli tõtanud sellele vastama. Ja tema süda oli lendu tõusnud. See oli väljend, mida võis lugeda raamatutest, aga mõnikord oli see tõesti tõsi ja see juhtus inimestega. Sel hetkel vastas see tõelega tema puhul. Tema süda oli lendu tõusnud nagu mõne juturaamatu kitsikuses kangelanna süda. Nagu lõokesed, keda ta pidi natukese aja pärast Upleigh’ poole vändates kuulma lõõritamas ja kõrgel sinitaevas lendamas.

Ta oli aga olnud küllalt ettevaatlik, et öelda üsna valjusti telefoni oma parima telefonile vastamise häälega, mis oli ühtaegu teenijalik ja mõnevõrra kuningannalik: „Jah, proua.”